

7/32813 GK 11

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1469-6784/9375
Konu : Yazılı soru önergesi

02/02/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 29/08/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1689506 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/32813 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1469-6783/9374
Konu : Yazılı soru önergesi

02.02/2026

Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU
Kocaeli Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/32813 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaş gibi tüm sağlık hizmetlerinden tıbbî gereklilik çerçevesinde ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda faydalanmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri Devletin teminatı altında ve ücretsizdir. Hükümlü ve tutukluların beden ve ruh sağlığının korunması ve hastalıklarının tanısı için ilk muayene ve tedavi hizmetleri ceza infaz kurumlarında verilmekte; ileri tetkik, tedavi ve rehabilitasyon gerekenler Devlet hastanelerine, daha ileri sağlık hizmeti gerekenler ise üniversite hastanelerine sevk edilmektedir.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklulara ilişkin sağlık koşullarının düzenlenmesi ve sağlık hizmetine erişimin daha da etkili ve verimli hale gelebilmesi için 30/04/2009 tarihli Sağlık Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol ve 26/01/2017 tarihli Adalet, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları Arasında Düzenlenen Protokol hükümleri dikkate alınarak her türlü çalışma ve düzenleme yapılmaktadır.

II- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

A) "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" kenar başlıklı 16. maddesinin ikinci fıkrasında, akıl hastalığı dışındaki hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunacağı, ancak bu durumda bile hapis cezasının infazının, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa iyileşinceye kadar geri bırakılacağı; üçüncü fıkrasında, belirtilen geri bırakma kararının, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet başsavcılığınca verileceği; altıncı fıkrasında ise maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazının, üçüncü fıkra da belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabileceği,

B) "Çocuğunun hastalığı nedeniyle kadın hükümlünün cezasının infazının ertelenmesi" kenar başlıklı 16/A maddesinin birinci fıkrasında, infazına başlanmış olsa bile, toplam on yıl veya daha az süreli hapis cezasına mahkûm olan veya adli para cezası infaz sürecinde hapis cezasına çevrilen kadın hükümlünün, engelliliği nedeniyle bakıma muhtaç

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

olan veya ağır bir hastalığa maruz kalan on sekiz yaşını doldurmamış çocuğunun bulunması ve toplum güvenliği bakımından ağır ve somut tehlike oluşturmayacağının değerlendirilmesi hâlinde, cezasının infazının Cumhuriyet Başsavcılığınca bir yıla kadar ertelenebileceği,

C) "Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı" kenar başlıklı 105/A maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinde, maruz kaldıkları ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlülerin, bu durumlarını, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirmeleri ve diğer şartları da taşımaları hâlinde denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezanın infazı usulünden yararlanabileceği,

Ç) Geçici 6. maddesinin ikinci fıkrasında, 30/03/2020 tarihine kadar işlenen suçlar bakımından, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun kasten öldürme suçları, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı suçlar ve İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar ile Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar hariç olmak üzere; sıfır-altı yaş grubu çocuğu bulunan kadın hükümlüler ile yetmiş yaşını bitirmiş hükümlüler hakkında 105/A maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "iki yıl"lık sürenin, "dört yıl" olarak uygulanacağı; maruz kaldığı ağır bir hastalık, engellilik veya kocama nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen altmışbeş yaşını bitirmiş hükümlülerin koşullu salıverilmeleri için ceza infaz kurumlarında geçirmeleri gereken sürelerin, azami süre sınırına bakılmaksızın 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilebileceği; ağır hastalık, engellilik veya kocama hâlinin, Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca veya Adli Tıp Kurumunca düzenlenen bir raporla belgelendirileceği,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlarıdır.

III- 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin "Telefonla görüşme hakkı" kenar başlıklı 74. maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendinde, hükümlülerin görüşebilecekleri yakınlarından bir veya birden fazla kişi ile haftada bir kez ve bir telefon numarasıyla bağlantı kurarak kesintisiz görüşme yapabileceği, herhangi bir nedenle görüşme gerçekleştirilememişse daha önceden bildirilen numaralardan bir diğeriyle görüşebileceği, konuşma süresinin görüşme başladığı andan itibaren on dakikayı geçemeyeceği, deprem, salgın hastalık, doğal afet gibi zaruri hâllerde Bakanlık kararı ile telefon ile görüşme süresi ve sayısının artırılabilir; (g) bendinde, görüntülü telefon görüşmesi yapılmasına imkan sağlayan teknik alt yapının kurulu bulunduğu Bakanlıkça belirlenen kurumlarda, haftalık görüşme süresinin otuz dakika olarak uygulanacağı, bu sistemin oda veya koğuş içine ya da idarece uygun görülen diğer yerlere kurulabileceği, haftalık ziyaret hakkını kullanmayan hükümlülerin bir sonraki haftalık telefon görüşme süresine ayrıca otuz dakika ilave edileceği ve bu sürenin devredilemeyeceği, bu kapsamdaki görüşmelerin aynı hafta içerisinde toplam üç görüşmeyi aşmamak koşuluyla bölünmek suretiyle de yapılabilir, ilave edilen otuz dakika için üç görüşme hakkı daha verileceği, bu görüşmelerin görüntülü ve sesli olarak yapılabilir gibi sadece sesli olarak da yapılabilir, ayrıca çocuk hükümlüler ile sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan kadın hükümlüler hakkında bu bentte düzenlenen telefonla görüşme süresinin iki kat olarak uygulanacağı ve hükümlülere mensubu bulundukları dinin bayramlarında kullanılmak üzere

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

otuz dakika ilave görüşme hakkı verileceği; (ğ) bendinde, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü üyelerinin, görüntülü görüşme ve görüşme süresinin uzatılmasına ilişkin bu haktan kurumdaki tutum, davranış, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerine katılma gibi durumları göz önünde bulundurularak idare ve gözlem kurulu tarafından yapılacak değerlendirmeye göre yararlandırılabileceği hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Bakanlığımız koordinesinde yürütülen Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyon Projesi'nin (ACEP) altyapı çalışmaları tüm ceza infaz kurumları için hâlihazırda devam etmekte olup, pilot bölge olarak belirlenen ceza infaz kurumlarında gerekli kurulumlar yapılarak tutuklu ve hükümlülerin yakınlarıyla görüntülü görüşme yapma uygulaması başlatılmıştır.

IV- Arama, 5275 sayılı Kanunun "Arama" kenar başlıklı 36. ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin, "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 34. maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Yönetmeliğin 34. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, kurumda bulundurulması yasak olan eşya ve kanunla yasaklanan uyuşturucu maddelerin yanı sıra telefon ve sim kartı gibi haberleşme araçları ile bıçak ve jilet gibi kesici ve bereleyici aletlerin kuruma girişinin önüne geçmektir. Ayrıca, terör örgütlerinin ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutuklularla bağlantılarını kesmek için örgütsel iletişim niteliğinde değerlendirilebilecek haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esasları doğrultusunda yapılan aramalar, kurumların güvenliğinin sağlanabilmesi için tedbir amaçlı gerçekleştirilmekte olup, herhangi bir keyfî uygulama söz konusu değildir.

V- A) 5275 sayılı Kanunun "Hükümlünün beslenmesi" kenar başlıklı 72. maddesinin birinci fıkrasında, hükümlüye Adalet ve Sağlık bakanlıklarınca birlikte belirlenecek kalori esasına göre, sağlıklı ve güçlü kalması için nitelik ve nicelik olarak besleyici, sağlık koşullarına uygun, makul çeşitlilikte, yaş, sağlık, çalıştığı işin özelliği, dinî ve kültürel gerekleri göz önünde tutularak besin verileceği ve içme suyu sağlanacağı,

B) Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliğinin;

1- "Devlet tarafından iaşe edilecek kişiler" kenar başlıklı 4. maddesinin üçüncü fıkrasında, görevi başında bulunan personelin, hükümlü ve tutuklu ile aynı şekilde iaşe edileceği, personel için özel yemek veya tabldot çıkarılamayacağı, günlük olarak mahkeme veya hastaneye sevk olan hükümlü ve tutuklular ile sevkte görevli memurların, kurumda bulunmadığı öğünler için kumanya verileceği; dördüncü fıkrasında, görev başında bulunan personel, kurumlara staj için gelenler, eğitim-öğretim, kültürel ve sportif faaliyetler ile görevlendirilen görevliler ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından görevlendirilen personel,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

eğitim merkezlerinde eğitim görenler ya da ceza infaz kurumunda mevcut olan hükümlü ve tutukluların, hangi öğünlerde kurumda hazırsa o öğüne ait iye miktarından yararlanacakları, ancak, günlük iye miktarının içinde kalmak koşulu ile gece vardiyasında görev yapan personele kumanya verileceğı; yedinci fıkrasında, çocuk hükümlü ve tutuklular ile kurumda annesiyle birlikte kalan çocuklara, süt emziren anneler ve hamilelere durumlarına uygun ve Bakanlıkça belirlenen tutarda gıda verileceğı,

2- "Günlük iye miktarı" kenar başlıklı 5. maddesinde, günlük iye miktarının, Sağlık Bakanlığı ile birlikte belirlenen günlük kalori ihtiyacı ve bütçe imkânları da değerlendirilerek saptanan tutar olduğı,

3- "Hastaların iye edilmesi" kenar başlıklı 9. maddesinin birinci fıkrasında, hasta hükümlü ve tutukluya, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceğı besinlerin verileceğı; ikinci fıkrasında, inancı gereğı veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların taleplerinin, iye miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanacağı,

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

Bakanlığımız ve Sağlık Bakanlığı tarafından bir kişi için günlük kalori ihtiyacı ortalama 2300 kalori olarak belirlendiğinden, hasta hükümlü ve tutuklulara, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceğı besinler bu ölçülerde verilmektedir. Öte yandan, inancı gereğı veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri de azami ölçüde karşılanmaktadır.

VI- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

A) Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara, kuruma kabul aşamasında psikolog ve sosyal çalışmacılar tarafından Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) kapsamında Araştırma Değerlendirme Formu (ARDEF) doldurulduğı, ARDEF ile hükümlünün risk ve ihtiyaçlarının ortaya konulduğı ve her hükümlü ve tutuklu için ekonomik, sosyal, hukuki, psiko-sosyal ve ruhsal ihtiyaçlarına uygun olarak bireysel ve grup müdahale programının belirlendiğı, ARDEF'ten çıkan sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların, ihtiyaçlarına uygun bireysel müdahale ya da grup çalışmalarına yönlendirildiğı,

B) Ceza infaz kurumlarında annesinin yanında barındırılan çocuklarla ilgili olarak;

1- Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) arasında 21/11/2011 tarihinde imzalanan "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinde Annesinin Yanında Kalan Çocukların Gelişimlerinin Desteklenmesi Hakkında İş Birliğı Protokolü" çerçevesinde, ceza infaz kurumlarında annesinin yanında barındırılan 0-3 yaş (0-36 ay) grubu çocukların, Halk Eğitim Merkezlerinde çocuk gelişimi alanında eğitim almış usta öğreticilerin görevlendirildiğı oyun alanlarından faydalandırıldıkları; 3-6 yaş (36-72 ay) grubundaki çocukların ise, öncelikli ve sıraya alınmaksızın MEB'e bağı anaokulları ve ana sınıflarından ücretsiz olarak faydalandırıldıkları,

2- Ceza infaz kurumlarında annesinin yanında barındırılan çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin öncelikle psiko-sosyal yardım servisleri tarafından desteklendiğı ayrıca Bakanlığımız ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında 27/06/2021 tarihinde imzalanan "Tutuklu, Hükümlü veya Yükümlüler ile Çocuklarının Sosyal Hizmetlerden Yararlandırılması Hakkında İş Birliğı Protokolü" çerçevesinde anılan çocukların psiko-sosyal gelişimlerinin desteklenmesi, eğitim, barınma ve benzeri ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik çalışmaların yapıldığı,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

3- Çocukların fiziksel ve sosyal ortamlarının geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen "Annemleyim" projesi kapsamında; ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan çocuklar için 'Günlük Yaşam ve Eğitim Programı', kadın tutuklu ve hükümlüler için 'Ebeveynlik Programı' ile annesinin yanında kalan çocuklar ile çalışan personel için 'Anne ve Çocuklara Karşı Tutumlar Programı'nın geliştirildiği ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmaların devam ettiği,

4- Kurum yaşamının çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek ve çocukların gelişimine destek olmak amacıyla bazı kurumlarda anne-çocuk üniteleri ve çocuk dostu alanların oluşturulduğu,

5- Ceza infaz kurumlarında annesinin yanında kalan çocukların ihtiyaç duydukları çocuk bezlerinin ödenek tahsis edilmesi beklenmeden temin edildiği ve temin edilen bu malzemelerin gecikmeye meydan verilmeden ayırım yapılmaksızın ücretsiz olarak kendilerine teslim edildiği,

Anlaşılmıştır.

VII- Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan yazışmaya verilen cevapta;

A) Soru önergesinde adı geçen hükümlünün Bakırköy Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmaktayken kendisiyle birlikte kalan oğlu hakkında Adli Tıp Kurumu 11. İhtisas Kurulu tarafından düzenlenen 28/07/2025 tarihli raporda, hükümlünün oğlunun mevcut hastalığı nedeniyle bir başkasının bakımına muhtaç olduğunun belirtilmesi nedeniyle anılan rapora istinaden Cumhuriyet Başsavcılığınca 07/08/2025 tarihinde hükümlünün cezasının infazının bir yıl süreyle ertelenmesine karar verilerek aynı tarihte Kurumdan tahliye edildiği,

B) Kurumda tüm iş ve işlemlerin mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütüldüğü,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

